

**EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
19 iulie 2023**

Probă scrisă

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Model

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de patru ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

„Lumea îmi părea o cifră, oamenii îmi păreau morți,
Măști, ce rîd după comandă, cari ies de după porți
Și dispar – păpuși măiestre, ce că sunt nici că nu știu
Și-ntr-o lume de cadavre căutam un suflet viu;
Mă zbăteam dorind viață, cu ce sete eu cătam
Precum cel ce se îneacă se acață de-orice ram.
Dibuit-am în științe, în maxime,-n poezie,
Dară toate îmi părură sură, stearpă teorie.
N-aveam scop în astă lume, nici aveam ce să trăiesc
Până când... blestăm momentul!... pân' ce-a fost să te-ntâlnesc.
Oare sunt eu tot același? Singur nu mai mă-nțeleg:
De clipirea genei tale putui viața să mi-o leg.
Eram mândru – înjosirea, ba sclavia mă înveți:
Mă disprețuiesc pe mine... ce mai are astăzi preț?
Îmi părea că împărații sunt pe lume un nimic
Căci ei nu țineau în mână degetul tău dulce, mic,
Începusem s-am în lume ceva ce plătea mai mult
Decât lumea, decât totul ce putusem să ascult;
Mă miram, cum de pierdusem ochii pentru tot ce fu?
Toate existau sub soare, pentru că existi și tu.”

Mihai Eminescu, *Lumea îmi părea o cifră*

Redactează un eseu de minimum 600 de cuvinte, în care să interpretezi opera literară reprodusă mai sus, având în vedere:

- situarea textului dat în contextul creației lirice eminesciene; 4 puncte
- raportarea textului dat la contextul cultural în care a fost creat, prin analizarea a două principii estetice identificate; 4 puncte
- evidențierea temei și a semnificațiilor poeziei, prin interpretarea a două secvențe poetice; 6 puncte
- compararea textului dat cu un alt text din opera autorului, prezentând o asemănare și o deosebire, prin raportare la elemente de compoziție sau de limbaj; 6 puncte
- formularea unui punct de vedere referitor la viziunea despre lume a autorului prin valorificarea unei referințe critice/de istorie literară. 4 puncte

Pentru conținutul eseului se acordă **24 de puncte**, iar pentru redactarea eseului se acordă **6 puncte** (organizarea ideilor în scris și exprimarea corespunzătoare a ideilor, utilizarea limbii literare – 1 punct; analiză și argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 1 punct; ortografie și punctuație – 2 puncte).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă noțiunea gramaticală a pronumelui demonstrativ.

20 de puncte

În elaborarea răspunsului, vei avea în vedere:

- precizarea subclaselor pronumelui demonstrativ, din punct de vedere semantic; 8 puncte
- prezentarea flexiunii unui pronume demonstrativ, la alegere, din trei subclase diferite; 6 puncte
- exemplificarea, prin câte un enunț, a șase funcții sintactice diferite ale pronumelui demonstrativ. 6 puncte

B. Rezolvă exercițiile următoare, scriind pe foaia de examen numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

10 puncte

- Există vocala [i] în toate cuvintele din seria: a) *deunăzi, giuvaier, sanie*; b) *trunchia, alianță, aisberg*; c) *piuneză, auxiliar, fiasco*; d) *podium, machiaj, sancțiune*. 1 punct
- Cuvintele „acuarela”, „butonieră”, „interior” sunt despărțite în seria: a) *a-cu-a-re-lă, bu-to-ni-e-ră, in-te-rior*; b) *a-cua-re-lă, bu-to-nie-ră, in-te-rior*; c) *a-cua-re-lă, bu-to-ni-e-ră, in-te-ri-or*; d) *a-cu-a-re-lă, bu-to-ni-e-ră, in-te-ri-or*. 1 punct
- Seria care conține toate substantivele scrise corect este: a) *aliură, moto, foietaj*; b) *alură, motto, foitaj*; c) *aliură, motto, foietaj*; d) *alură, motto, foietaj*. 1 punct
- Cuvintele „doamnei”, „metru”, „dumneavoastră” sunt corect abreviate în seria: a) *d-nei, m., dvs.*; b) *dnei, m, dv.*; c) *dnei., m., d-voastră.*; d) *d-nei, m., dv.* . 1 punct
- Sinonimele cuvintelor „deferent”, „insidios”, „lucrativ” sunt, în ordine, în seria: a) *ignorant, curajos, profitabil*; b) *cuviincios, conștiincios, sensibil*; c) *respectuos, perfid, rentabil*; d) *confuz, viclean, harnic*. 1 punct
- Sunt scrise corect toate cuvintele din seria: a) *adaos, repaos, ierbivor, expectativă*; b) *adaus, repaus, erbivor, espectativă*; c) *adaos, repaus, erbivor, expectativă*; d) *adaus, repaos, ierbivor, espectativă*. 1 punct
- Sunt scrise corect toate formele de genitiv-dativ ale substantivelor „bunică”, „ceartă”, „corabie”, „rouă” în seria: a) *bunicăi, certei, corăbiei, rouăi*; b) *bunicii, cerții, corăbiei, rouei*; c) *bunicii, certei, corăbiei, rouăi*; d) *bunicăi, cerții, corăbiei, rouăi*. 1 punct
- Sunt scrise corect toate formele de indicativ prezent, persoana a III-a singular ale verbelor „a anima”, „a absolvi”, „a învăța” în seria: a) *animă, absolutește, învârte*; b) *animează, absolvă, învârtește*; c) *animează, absolutește, învârtește*; d) *animă, absolvă, învățe*. 1 punct
- În fraza „Unde nu a fost anunțat cu două zile înainte, chit că a lăsat datele de contact, și cum nu putea ajunge într-un timp atât de scurt, a ratat întâlnirea care era ceea ce visase din copilărie.” propozițiile sunt în ordine: a) circumstanțială de cauză, circumstanțială concesivă, circumstanțială de cauză, principală, atributivă, predicativă; b) circumstanțială de loc, circumstanțială consecutivă, circumstanțială de mod, principală, atributivă, circumstanțială de mod; c) circumstanțială de cauză, circumstanțială concesivă, circumstanțială de mod, principală, atributivă, predicativă; d) circumstanțială condițională, circumstanțială concesivă, circumstanțială condițională, principală, atributivă, atributivă. 1 punct

Notă! Propozițiile sunt date în ordinea în care se succedă predicatul lor în frază.

- În enunțul „Poți ca să vii mai de vreme dar să fii cuminte, fiind că îți spun categoric și hotărât că nu-ți voi admite obrăznicile tale, chiar dacă ești singurul meu nepot.”, există: a) patru greșeli; b) șase greșeli; c) șapte greșeli; d) opt greșeli. 1 punct

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Alege una dintre următoarele secvențe din programele școlare în vigoare:

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri

3.1. Redactarea unui text complex, având în vedere respectarea etapelor procesului de scriere și selectarea unor structuri adecvate intenției de comunicare

Domeniul de conținut	Conținuturi asociate
Redactare	<ul style="list-style-type: none">– Etapele scrierii, cu accent pe:<ul style="list-style-type: none">a) rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile;b) corectarea greșelilor de literă, ortografie și de punctuație. [...]– Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie

	<ul style="list-style-type: none"> – Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat. Integrarea părților – Prezentarea textului: elemente grafice specifice diverselor tipuri de texte: <ul style="list-style-type: none"> • organizarea unui text în funcție de situația de comunicare; [...] • caracterizarea personajului.
--	---

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a VII-a,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017

2. Comprehensiunea și interpretarea textelor

Competențe specifice	Conținuturi asociate		
	Trunchi comun	CD tip A*	CD tip B**
2.1. Utilizarea strategiilor de lectură în vederea înțelegerii adecvate a textelor studiate	Lectură-înțelegere (înțelegerea globală a textului, analiza unor elemente ce pot conduce la înțelegerea textului, anticipări); chei de lectură (titlu, incipit, simbol central, personaje etc.) Texte de bază (poezie, proză), text din literatura populară, texte nonliterare (texte de doctrină, texte istorice, filozofice, științifice, eseu literar, memorii etc.) ilustrative pentru studiile de caz	*1 text de bază pentru perioada veche; *1 text din literatura cultă studiat în relație cu textul de literatură populară	

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a XI-a, ciclul superior al liceului,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 5959/22.12.2006

B. Alege unul dintre cele două texte:

Textul 1 – Mihai Eminescu, *Lumea îmi părea o cifră*

Textul 2 – Liviu Rebreanu, *Ion*

„Vremea se dezmorțea. Iarna, istovită ca o babă răutăcioasă, se zgârcea mereu, simțind apropierea primăverii din ce în ce mai dezmiardătoare. Haina de zăpadă se zdrențuia dezvelind trupul negru al câmpurilor.

Ion de-abia așteptase zilele acestea. Acuma, stăpân al tuturor pământurilor, râvnea să le vadă și să le mângâie ca pe niște ibovnice credincioase. Ascunse sub troienele de omăt, degeaba le cercetase. Dragostea lui avea nevoie de inima moșiei. Dorea să simtă lutul sub picioare, să i se agațe de opinci, să-i soarbă mirosul, să-și umple ochii de culoarea lui îmbătătoare.

leși singur cu mâna goală, în straie de sărbătoare, într-o luni. Sui drept în Lunci, unde era porumbiștea cea mai mare și mai bună, pe spinarea dealului... Cu cât se apropia, cu atât vedea mai bine cum s-a dezbrăcat de zăpadă locul ca o fată frumoasă care și-ar fi lepădat cămașa arătându-și corpul gol, ispititor.

Sufletul îi era pătruns de fericire. Parcă nu mai râvnea nimic și nici nu mai era nimic în lume afară de fericirea lui. Pământul se închina în fața lui, tot pământul... Și tot era al lui, numai al lui acuma...

Se opri în mijlocul delniței. Lutul negru, lipicios, îi țintuia picioarele, îngreindu-le, atrăgându-l ca brațele unei iubite pătimășe. Îi râdeau ochii, iar fața toată îi era scăldată într-o sudoare caldă de patimă. Îl cuprinse o poftă sălbatică să îmbrățișeze huma, să o crâmpoțească în sărutări. Întinse mâinile spre brazdele drepte, zgrunțuroase și umede. Mirosul acru, proaspăt și roditor îi aprindea sângele.

Se aplecă, luă în mâini un bulgăre și-l sfărâmă între degete cu o plăcere înfricoșată. Mâinile îi rămaseră unse cu lutul cleios ca niște mânuși de doliu. Sorbi mirosul, frecându-și palmele.

Apoi încet, cucernic, fără să-și dea seama, se lăsă în genunchi, își coborî fruntea și-și lipi buzele cu voluptate de pământul ud și-n sărutarea aceasta grăbită simți un fior rece, amețitor...

Se ridică deodată rușinat și se uită împrejur să nu-l fi văzut cineva. Fața însă îi zâmbea de o plăcere nesfârșită.

Își încrucieșă brațele pe piept și-și linse buzele simțind neîncetat atingerea rece și dulceața amară a pământului. Satul, în vale, departe, părea un cuib de păsări ascuns în văgăună de frica uliului.

Se vedea acum mare și puternic ca un uriaș din basme care a biruit, în lupte grele, o ceată de balauri îngrozitori.

Își înfipse mai bine picioarele în pământ, ca și când ar fi vrut să potolească cele din urmă zvârcoliri ale unui dușman doborât. Și pământul parcă se clătina, se închina în fața lui...”

Liviu Rebreanu, *Ion*

1. Construiește, în minimum 400 de cuvinte, o secvență didactică prin care să formezi/să dezvolți competența specifică aleasă, valorificând unul dintre cele două texte date. **20 de puncte**

Vei avea în vedere:

- evidențierea relației dintre competență, conținutul asociat ales și două obiective ale parcursului didactic propus; 4 puncte
- justificarea alegerii tiparului de proiectare a secvenței și a demersului propriu-zis (etapele receptării/ale învățării); 4 puncte
- prezentarea modului în care se desfășoară secvența didactică, prin ilustrarea a două metode/tehnici/procedee adecvate obiectivelor propuse; 4 puncte
- descrierea unei forme adecvate de organizare a colectivului de elevi și a unei strategii de comunicare sau de evaluare. 4 puncte

Notă! Se acordă **4 puncte** pentru redactare (utilizarea limbii literare și a limbajului de specialitate – 1 punct, organizarea ideilor în scris – 1 punct, ortografie – 1 punct, respectarea normelor de punctuație – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, rezolvarea trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Alcătuieste un item obiectiv și un item semiobiectiv pentru a evalua una dintre cele două competențe date, precizând câte un avantaj și câte un dezavantaj ale utilizării fiecărui item.

10 puncte